

Handleiding voor de taalcoach

Bij lesbrief 8: De verbanddoos

Achtergrondinformatie

- Veel gezinnen hebben een verbanddoos. Het is een belangrijk onderdeel van veel Nederlandse huishoudens, maar de inhoud en het nut ervan is niet voor iedereen bekend.
- De verbanddoos is een hulpmiddel bij veel voorkomende ongelukken binnens- en buitenshuis. Bekende onderdelen zijn verschillende soorten pleisters, een schaar, steriele gaasjes, een pincet, handschoenen en een verbanddoek. In verbanddozen die geschikt zijn voor gebruik thuis, zitten standaard alcoholdoekjes. In de wat uitgebreidere verbanddozen zit ook een flesje desinfectant. Betadine zit niet standaard in verbanddozen, dit moet je los kopen. Pijnstillers zitten ook niet in een standaard verbanddoos, deze moet je ook los kopen.
De houdbaarheidsdatum van sommige producten in de verbanddoos kan verlopen. De gemiddelde houdbaarheid van de inhoud van de verbanddoos is 3,5 à 4 jaar. Wanneer de houdbaarheidsdatum van medicijnen is verstreken, is het belangrijk dat je de medicijnen niet in de prullenbak gooit of door het toilet spoelt. Je kunt ze inleveren bij het chemodepot van de gemeente of bij je apotheek. Daar worden ze verantwoord en veilig vernietigd. Meer informatie over de houdbaarheid van artikelen in de verbanddoos kun je vinden op:
 - <https://www.ehbo-koffer.nl/ehbo-kennisbank/ehbo-faq/hoe-lang-zijn-verbandmiddelen-houdbaar/>
 - <https://www.benuapotheek.nl/nl-NL/medicijnen/gebruik-en-advies/houdbaarheid>
- Verbanddozen bevinden zich niet alleen in huizen, maar ook op kantoren, op scholen en kinderopvangcentra, op (sport)verenigingen, in auto's, in het openbaar vervoer en binnen andere openbare ruimtes. Dit is belangrijk omdat ongelukken overal kunnen gebeuren.
- Meer info?
 - <http://www.youtube.com/watch?v=IwiiCqtGBEM> Een verkoopster van de drogist vertelt over de inhoud van de verbanddoos. Het is een leuk filmpje om een gesprek op gang te brengen.
 - <https://www.ehbo-koffer.nl/verplichte-inhoud-ehbo-koffer/inhoud-verbanddoos-voor-thuis/>

Leerdoelen

De cursisten leren:

- wat er in de verbanddoos kan zitten
- wanneer je de verbanddoos gebruikt
- praten over eerste hulp bij ongelukken
- verkleinwoorden gebruiken

Materiaal in het lespakket

- lesbrief 8 'De verbanddoos'

Materiaal zelf meenemen

- Een verbanddoos met alle materialen die daarin horen.
- Een laptop of een tablet om een filmpje af te spelen.

Vorbereiding

- Lees de lesbrief en de achtergrondinformatie goed door.
- Verzamel de bovengenoemde materialen.

Woordenschat

- de verbanddoos
- de schaar
- het gaasje
- de paracetamol
- de pleister
- het pincet

1. Introductie

- Vertel de cursisten dat deze les gaat over de verbanddoos en toon hen deze doos. Vraag hen of ze die herkennen en of ze hier ervaring mee hebben.
- Vraag de cursisten om te bedenken in welke situaties ze deze doos kunnen gebruiken en vul dit aan. Benadruk het verschil tussen kleine en grote ongelukken.
- Bespreek de inhoud van de doos: welke middelen kennen de cursisten al en welke kennen zij nog niet? Waarvoor kun je de verschillende middelen gebruiken? Wat gebruiken ze zelf?
- Bespreek de leerdoelen.

2. Instructie en verwerking

A. Het gesprek

- Lees het gesprek voor. Laat vervolgens een (of meer) cursist(en) het gesprek voorlezen.
- Begrijpen de cursisten alles wat er staat? Bespreek lastige woorden. Gebruik de toelichting van de woorden zoals hieronder beschreven. Schenk speciale aandacht aan het woord 'de paracetamol.' Leg de cursisten uit dat medicijnen vaak moeilijke woorden hebben en dat dit is omdat de termen (van oorsprong) niet Nederlands zijn.
- Bespreek oefening 1 gezamenlijk. Laat de cursisten de zinnen hardop voorlezen en overleggen of ze het in de tekst hebben gehoord/gelezen. Laat de cursisten bij de zinnen die *niet* in de tekst staan, aangeven hoe het *wel* in de tekst staat. Bijvoorbeeld: De knie en de arm van Amir doen pijn → de knie en de hand van Amir doen pijn.
- Bespreek oefening 2. Leg het verschil uit tussen gewone woorden en verkleinwoorden. Verkleinwoorden worden gemaakt door de achtervoegsels -je, -tje, of -pje achter het gewone woord te zetten (het achtervoegsel -etje laten we in deze les buiten beschouwing). Er zijn een aantal regels voor het gebruik van deze achtervoegsels. Om het niet te ingewikkeld te maken voor cursisten, worden hieronder alleen de regels uitgelegd die van toepassing zijn op de woorden uit de lesbrief. Wanneer je denkt dat deze regels te ingewikkeld zijn, kun je ervoor kiezen om de cursisten te vertellen dat ze het gebruik van de achtervoegsels simpelweg moeten onthouden.
Voorbeelden van regels zijn:

De meeste verkleinwoorden zijn eenvoudig te maken door -je achter het zelfstandig naamwoord te plaatsen.

huis – huisje
boot – bootje

Woorden die eindigen op een lange klinker of een tweetekenklank (oe,ei, eu, enzovoort), gevolgd door r, l, of n krijgen -tje erbij

broer – broertje

trein – treintje

Woorden die eindigen op een **lange klinker of een tweetekenklank** gevolgd door een **m**, krijgen meestal **-pje** erbij.

raam – raampje

bloem – bloempje

kraam – kraampje

schuim – schuimpje

Voor meer uitleg zie: <https://www.taal-oefenen.nl/instruction/taal/spelling/regelwoorden-1/verkleinwoorden-met-je-tje-pje-of-etje>

- Bespreek de verschillende woorden en verkleinwoorden gezamenlijk.

B. Woorden

- Bespreek samen de woorden uit oefening 3. Zijn alle woorden bekend? Gebruik de flitskaarten om de woorden in te slijpen en oefen met het nazeggen. Achter in de gebruiksaanwijzing voor taalcoaches worden extra suggesties gegeven voor leuke werkvormen met de flitskaarten.
- Tips voor het bespreken van de woordbetekenissen:
 - **de verbanddoos:** Dit is het thema van de lesbrief. Toon de doos en de inhoud en leg kort uit waar het voor gebruikt wordt. Welke woorden herken je in het woord 'verbanddoos'? Verband en doos: een doos met verband, maar er zitten ook andere dingen in. Wat zijn andere woorden voor 'verbanddoos'? Verbandtrommel, EHBO-doos, EHBO-koffer. Leg in dit verband ook de term EHBO uit (Eerste Hulp Bij Ongelukken). Je kunt een EHBO-cursus volgen. Hierover kun je meer informatie vinden in deze handleiding onder het kopje "Na de les-doorverwijzen".
 - **de schaar:** Iedereen heeft een schaar thuis. Zijn er verschillende soorten scharen? Heeft de kapper dezelfde schaar als een kok? Waarvoor gebruik je de schaar in een verbanddoos?
 - **het gaasje:** Leg uit waar een steriel gaasje goed voor is. Gaasjes kun je gebruiken om een wond mee schoon te maken en af te dekken. Bij een schaafwond wordt geadviseerd geen gaasje te gebruiken omdat het aan de wond kan plakken. Er kunnen wel vette gazen gebruikt worden.
 - **de paracetamol:** Wie gebruikt er paracetamol en wie gebruikt er aspirine? Op welke momenten gebruikt men dit? Geldt er een maximale dosering voor deze middelen? Wat is die maximale dosering? Waar kun je die vinden? (In de bijsluiters).
Zie voor meer informatie over de dosering:
<https://www.ziekenhuis.nl/medicijnen/p/paracetamol/dosering/item29466>
Voor baby's en kleine kinderen bestaat er paracetamol in de vorm van een zetpil. De dosering is aangepast aan de leeftijd en het gewicht van het kind. Bij vragen over het gebruik van paracetamol kan de apothekersassistent of de medewerker van de drogist geraadpleegd worden.
 - **de pleister:** Zijn er verschillende soorten pleisters? Welke soorten kennen de cursisten? Kent iedereen bijvoorbeeld ook de blarenpleister of de koortslippleister? Leg uit dat deze pleisters speciaal voor bepaalde wondjes zijn.
 - **het pincet:** Wie heeft er een pincet in zijn toilettaas? Gebruik je een pincet alleen voor splinters of ook voor andere dingen? (Bijvoorbeeld het epilieren van wenkbrauwen). Krijg je een splinter er altijd uit met een pincet?
- De cursisten schrijven de woorden over in hun lesbrief. Laat ze daarbij eerst het woord hardop lezen en daarna opschrijven, inclusief lidwoord. Let op de juiste spelling. Laat de cursisten met ieder woord een zin maken.

C. Spreken

- De cursisten oefenen in kleine groepjes bepaalde situaties. Ze bespreken samen per situatie wat je kunt gebruiken uit de verbanddoos. Ze laten daarna aan de rest van de groep zien wat zij hebben gekozen als oplossing. Praat met elkaar over wanneer je het zelf kunt oplossen, wanneer je de huisarts belt en wanneer 112. Er zijn verschillen in gewoontes en cultuur.
- Praat gezamenlijk nog even door over de verbanddoos. De vragen in de lesbrief zijn hierbij een richtlijn. Bespreek vervolgens de verschillende plekken waar je een verbanddoos kunt vinden. Dit is bij mensen thuis, maar ook op kantoren, op scholen en kinderopvangcentra, op (sport)verenigingen, in auto's en in het openbaar vervoer. Besteed aandacht aan de situaties waarin je de doos wel/niet gebruikt (in levensbedreigende situaties bel je 112!). Vertel ook dat je de doos moet aanvullen (als er dingen gebruikt worden). Vertel ook dat sommige middelen in de doos een houdbaarheidsdatum hebben: waar een schaar nooit bederft, kan de houdbaarheidsdatum van paracetamol wel degelijk verlopen.

A. Eindopdracht

In de eindopdracht kiezen de cursisten in groepjes een voorwerp uit de verbanddoos en presenteren aan de rest van de groep waarvoor het bedoeld is en hoe het gebruikt wordt. Je kunt dit ook in spelvorm laten doen: laat een cursist een voorwerp in gedachten nemen en laat de andere cursisten met behulp van ja/nee-vragen raden om welk voorwerp het gaat. Als extraatje kun je hier nog eens oefenen met de verkleinwoorden. Lukt het om van elk woord een verkleinwoord te maken?

Na de les/ doorverwijzen

Je hebt met elkaar gesproken over verschillende spullen in de verbanddoos en waarvoor ze gebruikt worden. Zouden de cursisten het leuk vinden om samen een keer naar een drogist of apotheek te gaan en hier een voorlichting te krijgen van een medewerker? De coördinator van Taal Doet Meer kan dit bezoek voor je organiseren. Ook zou je de cursisten kunnen informeren over EHBO-cursussen bij het Rode Kruis. <https://www.rodekruis.nl/utrecht/ehbo/>
Een EHBO-cursus is niet goedkoop, maar wordt door veel zorgverzekeraars vergoed (alleen bij een aanvullende verzekering). Een online EHBO-cursus is in de meeste gevallen goedkoper, maar dit vraagt om een hoog taalniveau.

https://shop.rodekruis.nl/cursus-reanimatie-aed-online?gclid=CjwKCAiAt4rfBRBKEiwAC678KeEZpgBeoRkC-XrIHDo7lz2wNjWSbmMiFZ4fhLt9Lm0i2OzoGW4XdhoCTGsQAvD_BwE

Via je werk kun je een BHV (Bedrijfshulpverlening) cursus volgen. Ook zijn er cursussen voor het gebruik van een AED (Automatische Externe Defibrillator). Deze zijn vaak goedkoper dan een EHBO-cursus.

3. Terugblik - notities van de taalcoaches

- Geef kort achter elkaar wat stellingen. De cursisten geven aan: *waar of niet waar*. Controleer aan de hand hiervan of de leerdoelen voldoende bereikt zijn. Noteer dit in je schrift.
Voorbeelden:
 - In de verbanddoos zitten: pleisters, een schaar, steriele gaasjes, een pincet en een verbanddoek (waar).
 - De houdbaarheid van paracetamol kan verlopen (waar).
- Wat waren echte eyeopeners? Wat wisten ze eerst niet? Gaan ze nu zelf ook anders naar hun slaappatroon kijken? Gaan ze wel of geen wekker gebruiken? Noteer je bevindingen in je schrift.

Spreken

Lees de situaties. Praat in groepjes over de situaties.

Wat is jullie oplossing? Wat gebruik je uit de verbanddoos? Laat het aan de anderen zien.

- Situatie 1: Iemand is van zijn fiets gevallen. Hij heeft een schaafwond op zijn knie. Wat doe je?
- Situatie 2: Iemand is tegen een paal gereden. Hij heeft een buil op zijn hoofd. Nu heeft hij hoofdpijn. Wat doe je?
- Situatie 3: Iemand is door een raam gevallen. Hij bloedt hevig. Wat doe je?

Praat in de groep over de verbanddoos

- Waar kun je verbanddozen vinden?
- In welke winkel kun je een verbanddoos kopen?
- Wanneer bel je de huisarts of 112?
- Weet je hoe alles in de verbanddoos werkt?
- Blijven de producten in de verbanddoos altijd goed?
- Moet je een verbanddoos aanvullen?
- Mogen kinderen de verbanddoos ook gebruiken?

Eindopdracht

Pak met je groepje een voorwerp uit de verbanddoos.
Waarvoor gebruik je dit voorwerp? En hoe gebruik je het?
Vertel dit aan de andere groepjes.

De verbanddoos

Lesbrief 8

Wat leer je in deze les?

Je leert:

- wanneer je de verbanddoos gebruikt
- praten over eerste hulp bij ongelukken
- een gesprek lezen over een ongelukje
- verkleinwoorden gebruiken

Het gesprek

Lees het gesprek of luister naar de taalcoach

Amir komt thuis. Hij is gevallen in de speeltuin. Zijn vader Hamza helpt hem.

Wat doet Hamza?

Hamza: Wat is er Amir? Waarom huil je?

Amir: Ik ben gevallen. Mijn knie en mijn hand doen pijn!

Hamza: Ach, wat vervelend. Ik pak de verbanddoos. Kom maar, dan help ik je.
We spoelen eerst de snee in je knie met water.

Amir: Wat doe je nu papa?

Hamza: Ik druk de snee dicht met een doek. Dan stopt het bloeden. Nu doe ik er een gaasje op.

Amir: Krijg ik ook een pleister?

Hamza: Ja, ik knip de pleister af met de schaar. De pleister plak ik op het gaasje.
Dan blijft het goed zitten.

Amir: Mijn hand bloedt ook.

Hamza: Je hebt een schaafwond op je hand. Die spoelen we met water.

Amir: Is het nu klaar?

Hamza: Bijna. Er zitten ook wat steentjes in de schaafwond. Die haal ik eruit met een pincet.

Amir: Au, dat doet pijn! Mag ik een paracetamol?

Hamza: Nee, dat is niet nodig. De pijn gaat vanzelf over.

Oefening 1

Staat het in de tekst?

ja nee

De knie en de arm van Amir doen pijn.

ja nee

Hamza drukt de theedoek op de snee.

ja nee

Amir heeft een schaafwond op zijn knie.

ja nee

Amir krijgt geen paracetamol.

ja nee

Hamza maakt de schaafwond schoon met een theedoek.

ja nee

Hamza haalt de steentjes uit de schaafwond met een pincet.

ja nee

Oefening 2

Verkleinwoorden

Vul in -je, -tje, -pje

de splinter - het splinter

de zalf - het zalf

de duim - het duim

het gaas - het gaas

de schaar - het schaar

de doos - het doos

de wond - het wond

Oefening 3

Woorden: zeg na, schrijf over en maak een zin.

1. de verbanddoos

.....
.....

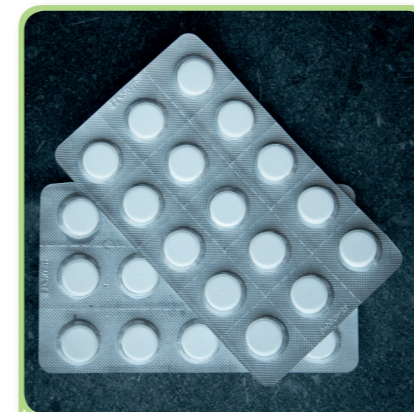
2. de schaar

.....
.....

3. het gaasje

.....
.....

4. de paracetamol

.....
.....

5. de pleister

.....
.....

6. het pincet

.....
.....

de
pleister

het
gaasje

de
verbanddoos

het
pincet

de
paracetamol

de
schaar